

ENTREVISTA A SWANHILD KLINK, COORDINADORA DE PROJECTES DE NEUE EFFIZIENZ

El canvi climàtic no pot dependre del mercat

Swanhild Klink (Karlsruhe, 1991), economista experta en temes mediambientals i de sostenibilitat, és la coordinadora de projectes de Neue Effizienz, l'entitat que aplega molts dels esforços d'innovació cap a la transició ecològica del triangle urbà en torn de Wuppertal (Alemanya), que s'ha convertit en referent mundial. Va ser a Barcelona en la sessió sobre Clima, producció i consum sostenible i economia local del cicle Noves visions de les economies local, que organitza la Càtedra Barcelona-UPF de Política Econòmica Local en col·laboració amb la Direcció de Desenvolupament Econòmic de Proximitat de Barcelona Activa al Centre InnoBa.

Pregunta. Neue Effizienz ha aconseguit reunir actors molt diferents -administracions, universitat, centres d'investigació, empreses...- i posar-les a treballar plegats amb objectius comuns. De qui va ser la iniciativa de crear aquesta nova eina?

Resposta. Va ser una idea conjunta de diverses entitats de les tres ciutats de la regió: les administracions, les agències públiques de desenvolupament econòmic i les empreses de serveis públics. Van saber veure que es necessitava una institució específica per promoure aspectes mediambientals de desenvolupament econòmic. Amb el focus posat també en el desenvolupament regional en el seu conjunt i no només pensant en les empreses.

P. A Espanya no és fàcil que administracions governades per diferents partits i actors tan diferents facin pinya.

R. A Alemanya, en canvi, no és gens estrany treballar conjuntament per projectes comuns, sobretot a nivell regional. A les apostes comunes, que beneficien tothom, no hi sol haver conflicte polític i tots els actors hi volen ser perquè hi guanyen. A Renània del Nord-Westfalia el declivi industrial va tenir impacte i la necessitat d'afrontar-lo va estimular experiències en comú per impulsar àrees prioritàries, primer el turisme i després la sostenibilitat mediambiental. Quan s'identifica una aposta comuna, les divisions polítiques queden al marge.

P. El projecte BOB, de trolebusos elèctrics capaços de funcionar amb bateria i de generar electricitat mentre estan circulant, s'ha convertit en un referent internacional.

R. Esperem que al 2022 estigui ja completat del tot. És un bon exemple de com unint forces tothom hi guanya: la societat en el seu conjunt perquè millora la mobilitat sense contaminar gens; la universitat, que ajuda a trobar solucions pràctiques pels problemes del territori on està inserida; l'empresa pública de trolebusos i els seus proveïdors, que posen en marxa un sistema que permet estalviar energia, que té una gran eficiència i que, si surt com esperem, és molt valuós també des d'un punt de vista econòmic perquè llavors es podrà replicar a altres ciutats d'Alemanya i de tot el món.

P. Qui va aportar els fons per dissenyar i implementar el projecte BOB?

R. El Ministeri federal de transport i infraestructures digitals, com a part de la seva "estratègia de mobilitat i combustibles". Però la iniciativa la pren l'empresa pública de transport, que té idees però no té diners. I aquí hi ha el gran repte: enxarxar tots els actors per fer-ho possible i per això cal entusiasmar-los.

P. Els ciutadans valoren que el trolebús funcioni amb bateria i no contami?

R. És un afegit tècnic important, però els ciutadans el que valoren és tenir un bon transport públic que els permeti desplaçar-se. L'objectiu és que la gent utilitzi el transport públic i que sigui més eficient. El ciutadà no ha ni de notar les qüestions tècniques que hi ha darrera, si funciona amb bateria o de quina manera. L'Administració ha d'aportar les solucions més eficients que permetin la mobilitat sense contaminar.

P. Per aconseguir implementar projectes reeixits, com el BOB, es necessita també fer apostes que no sempre acabaran tan bé i que potser ni arriben a tenir aplicació pràctica.

R. És important tenir-ho clar. Nosaltres som una organització jove i la majoria de projectes tot just estan arrancant, però som conscients que no sempre tindran una aplicació pràctica tan exitosa. A vegades simplement perquè s'esgoten els fons. Hi ha molts programes disposats a finançar coses noves, però no donen prou com per superar la fase de testar-les. Aquesta obsessió per finançar només les idees noves fa que en ocasions no es doni temps a desenvolupar les bones idees que ja es tenen. Seria bo tenir-ho en compte.

P. Se sol dir que llavors ja hi ha el mercat, per testar aquestes idees.

R. Però no es pot deixar tot en mans del mercat! I encara menys aquestes qüestions d'innovacions i avenços relacionats amb el medi ambient. La lluita contra el canvi climàtic no pot dependre del mercat, que no sempre té els mateixos interessos que la vida. De tota manera, els projectes que no arriben a tenir una aplicació pràctica immediata tampoc cal veure'ls com a recursos i temps malgastats. Els projectes queden a disposició de d'altres investigadors o de gestors de d'altres ciutats i regions que vulguin continuar-los. Però seria bo que en el disseny de les ajudes públiques es tingués en compte que ni tan sols les bones noves idees no aconsegueixen necessàriament tenir una aplicació pràctica i real sense dedicar-hi esforços específics.

P. Les ciutats entenen que també s'han d'implicar en la lluita contra el canvi climàtic i que no val excusar-se en què el problema és global?

R. Algunes sí, altres no tant; depèn sobretot de la consciència que tenen alcaldes i alcaldesses. Però a Alemanya tenim un pla nacional, que imposa reglamentacions i accions a totes les ciutats i regions per reduir les emissions i anar canviant l'economia... ¡No es poden esquivar! Les ciutats tenen dues grans vies per implicar-se: canviar la manera com funcionen, incloent-hi les infraestructures i la mobilitat, i impulsar programes amb els ciutadans. Aquesta segona part sol ser més vistosa de cara als mitjans, però la primera també és absolutament clau.

P. Els ciutadans estan disposats a implicar-s'hi de veritat i canviar els hàbits?

R. No és fàcil. En la lluita contra el canvi climàtic es necessiten temps i diners, justament les dues coses que més escasses són. Jo distingiria entre la gent que té consciència de la situació i que vol fer coses però sovint li costa, precisament per falta de temps o de diners, i la que no vol canviar ni fer res perquè neguen la major. Entre la gent jove destaquen sobretot els primers: s'adonen de la urgència, es manifesten i fan moltes activitats. Això és vital perquè està ajudant a canviar la mentalitat dels altres.

P. I les empreses hi ajuden?

R. No és gens fàcil implicar-les. Estan molt concentrades en el seu dia a dia de negoci: desenvolupar productes, vendre'ls...

P. Però la urgència dels problemes mediambientals i del canvi climàtic no quadren amb aquests ritmes de presa de consciència i actuació, no? N'hi ha prou amb crear incentius o es necessiten normatives més dràstiques?

R. La urgència és evident, però no pot ser només una qüestió d'imposició. Es necessiten més incentius i ajudes que facilitin a impulsar canvis en els hàbits, en els models de negoci, en les maneres de produir, en la mobilitat, etc. No es pot ignorar que escasseja el temps i els diners. Ara bé, només amb incentius no hi arribarem. Es necessita un bon *mix* entre incentius i mesures de compliment obligat. Amb una sola cosa no n'hi ha prou.

P. Les empreses solen ser molt reticents a les normatives que els imposen coses.

R. Algunes tenen un gran sentit de la responsabilitat, però és cert que la majoria estan molt centrades en el seu negoci i els seus processos de producció i cal implicar-les, a través d'incentius i també de regulació. L'experiència ens diu que molt sovint s'adapten i canvien o bé quan els hi empenyen els consumidors i clients o bé quan hi ha canvis legals i normatius que han de complir. No els agrada haver-ho de fer, però han de complir la llei i, per tant, ho fan. Aquests processos exigeixen sempre sentit comú, naturalment, donant marge i començant per les grans empreses. Les lleis són indicacions clares que fixen les tendències i si no s'utilitzen per empènyer inequívocament no hi serem a temps.

P. Qui ha de pagar per les despeses extra que es generin a les empreses?

R. Han de pagar les empreses, lògicament amb les ajudes i incentius necessaris per ajudar a la transició i a posar en pràctica la normativa, sobretot en el cas de les petites empreses. Però totes han de complir les lleis i adaptar-se als canvis de la normativa. No es pot esgrimir que es necessiten recursos per complir la llei!